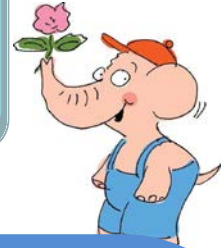

פרשת קדושים

שקרים

הציווי לא לשקר ולדבוק באמת הוא מוכר וחד־משמעי בכל תרבויות העולם. ובכל זאת, שלא כמו באיסורים אחרים, כמו האיסור על פגיעה גופנית או אפילו על הוצאת שם רע – מעשים שברור שיש בהם פגיעה באחר – פגיעתו של השקר בזולת אינה כה ברורה לפעמים: "במה פגעת בך או אמרת שלמדתי למבחן אבל לא עשיתי זאת? בעצם פגעת בעצמי ולא בו!" לא פעם אנו מרגישים ששקר קטן יכול בקלות להוציא אותנו ממצב מסובך, אז בעצם למה לא? ביהדות האמת היא ערך מרכזי וחשוב. אחת האמרות המוכרות היא: "רבן שמעון בן גמליאל אומר: על שלושה דברים העולם עומד – על הדין ועל האמת ועל השלום" (משנה, מסכת אבות, פרק א' משנה י"ח). נראה שאמירת אמת היא צורך הכרחי של האנושות, והיא אחד הדברים המאפשרים לחברה האנושית לחיות חיים תקינים. ההנחה שהאנשים שסביבנו מדברים אמת מקנה לנו תחושת יציבות וביטחון ומאפשרת לנו לתפקד. לעומת זאת, כאשר אנו נתקלים בשקר תחושות אלו מתערערות ומקשות עלינו להמשיך לנהוג כרגיל. אפשר לשוחח עם הילדים על שקרים בכלל ועל שקרים לבנים, ולשאול את "שאלת השאלות": האם יש מקרים שבהם צריך או כדאי לשקר?

במדור בין השורות

במדור השבוע מופיע סיפור עם מעניין ושנון, ועצם קריאתו תגרום לתלמידים לחייך. מעניין להתמקד בסופו של הסיפור דווקא, בדבריו של האיש העני ובמה שהוא מתכוון לעשות בכסף הרב שייפול לידיו. מעניין לשאול את התלמידים מהו לדעתם המסר המרכזי של הסיפור, ומדוע לדעתם שיתף האיש העני פעולה עם "התחרות" שהמלך הכריז עליה, אם היא לדעתו היא הייתה פסולה מעיקרה?

על המדרש

המדרש שלפנינו מספר על אדם (בר-תלמיון) שהסתבך משום ששיקר. בר-תלמיון שיקר לאדם אחר כאשר אמר לו שכבר החזיר לו את הכסף שהפקיד אצלו, ולכן הוא נאלץ להישבע שאכן כך עשה. מכיוון ששבועת שקר נחשבה גם אז לדבר חמור, בר-תלמיון ניסה להתחכם. הוא העביר את הכסף לידידו של המפקיד בעורמה (שם אותם בתוך הקנה), וכך גרם לכך שדבריו יהיו דברי אמת ומצפונו – נקי.

הדרשן מבהיר לנו שבעיניו שבועה כזאת היא שבועת שקר לכל דבר (אף על פי ש"רשמית" דיבר בר-תלמיון אמת), והוא מראה זאת באמצעות סופו של הסיפור: קלוננו של בר-תלמיון נחשף והוא נאלץ להחזיר את הכסף שהופקד אצלו.

שאלות לדיון: האם לדעתכם הייתה שבועתו של בר-תלמיון שבועת אמת? מדוע אפשר לומר שכן? מדוע אפשר לומר שלא? אפשר לעורר דיון שמסקנתו יכולה להיות שמטרת השבועה לא הייתה רק לומר אמת רשמית, אלא בעיקר להביא לעשיית צדק (לברר האם הפיקדון הוחזר). ולכן גם אם בר-תלמיון אמר "אמת" כאשר נשבע, מכיוון שהמפקיד לא היה מודע לכך שהכסף הוחזר, דבריו היו בכל זאת בגדר שקר.

אפשר לנסות לבקש מהתלמידים להביא דוגמאות לדברים ששמעו (או אמרו...) שיכלו להתפרש בצורה מסוימת – כלומר ש"רשמית" הם היו אמת אך מהותם היו שקר, ולהפך. וכן להזמין את התלמידים לחוות את דעתם על מקרים אלו.

מה בפרשה

🔍 **קדושים תהיו** – הפרשה פותחת בפנייה לבני ישראל להיות קדושים כדי להתקרב למעלת קדושתו של האלוהים.

🔍 **לקט צווים דתיים ומוסריים** – מעין "אני מאמין" דתי ומוסרי של עם ישראל, כמו עשרת הדיברות. בפרשה זו נמצא חוקים מן התחום הפולחני וגם מן התחום המוסרי: מורא הורים, שמירת שבת, איסור עבודה זרה, זבח שלמים, מתנות עניים, יושר ביחסים שבין אדם לחברו, איסורי כלאיים, דין שפחה חרופה, איסור ערלה ומצוות נטע רבעי, קדושת השבת והמקדש והחובה להגן על החלשים בחברה.